

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Ieder mens is wel eens bezig met laat ik zeggen ‘waardering’. Met hoe je gewogen en bevonden wordt.

Laat ik dat illustreren met een anekdote. Vorige maand had ik mijn eerste dienst na de vakantie, een gezamenlijke zomerdienst in het volle Trefpunt in Bennebroek. Het ging over bidden. Ook over of dat nou ‘helpt’. En zo ja: hoé dan. Want, zei ik, we hebben veelal de ervaring dat een gebed vandaag gedaan, niet mórgen verhoord wordt en al helemaal niet precies zoals we het vroegen. Soms wordt een gebed verhoord maar helpt het ánders dan je het vroeg. Zoiets zei ik.

Nou. Eerst kwam er na afloop een mevrouw naar me toe, ze kende mensen voor wie ze gebeden had bij ernstige ziekte en dat had allemaal direct geholpen. We hadden er nog een boeiend gesprekje over later.

Toen kwam er iemand, boos: ‘U hebt niet voor de gijzelaars in Gaza gebeden, gemiste kans, dominee’. Zo kon ie wel weer, dacht ik, met dat ‘gewogen worden’.

Maar er kwam nog een derde op me af en dié zei: ‘Ik zal U níét missen’. ‘Huh?’ dacht ik, ‘Hoezo?’ zei ik - wat is er toch aan de hand? ‘Ik kom uit Enschede’, zei hij, ‘dus ik ga U binnenkort geregeld horen’. Twentse humor...

‘Gewogen worden’ zit diep bij ons mensen. In alle godsdiensten is dat op de één of andere manier wel uitgewerkt. Soms een heel bouwwerk geworden, van een god die van boven alles ziet en je eens zal beoordelen.

Ook in óns geloof dat uit Oude en Nieuwe Testament stamt. Als God gerechtigheid is en liefde en dat van ons vraagt, dan worden we daar ook naar ‘gewogen’.

Het *doét* er toe hoe je leeft, hoe we met elkaar omgaan. Of dat wortelt in recht en vrede, in eerbied voor het leven en de persoon van anderen en in verbondenheid met elkaar. Vanuit het besef dat de goede God een mensengemeenschap op het oog heeft.

Dat ‘gewogen worden’ vanuit de levende bron van liefde en rechtvaardigheid - vanuit *God* dus, als hoogste ‘rechter’, kán fungeren als een soort ‘stok achter de deur’. Een beetje als het vroegere ‘wacht maar tot je vader thuiskomt’.

Of: als je ‘geweten’. Een *stem* die tot je hart spreekt, nauwelijks gefluister vaak, die je ingeeft iets te doen of juist te laten.

Of, Bijbels beeld: profetische stemmen, die soms bulderend de naakte waarheid verkondigen, dreigen met onheil en oordeel. Niet om te zorgen dat dat oordeel útkomt, maar dat het áánkomt.

Maar het kan ook - en dat is ook gebeurd - een heel eigen leven gaan leiden. Dat het een ‘weegmoment’ wordt. Een laatste oordeel. Dat steeds groter en strenger wordt, een examen waar je eigenlijk alleen maar voor kunt zakken. Dat je *angst* inboezemt. Dat zich heel eng versmalt tot jouw individuele zielenheil.

Dat kan leiden tot allerlei schijnheiligheid, dat je je vooral heel *vroom* godsdienstig voordoet, krampachtig, om maar níét je ‘ziel’ te verliezen.

Het behoud van jouw eigen ziel - modern gezegd: je status, je ego - wordt dan het verkrampte doel in je leven, waarvan Jezus vaker zei dat ieder die zijn ziel probeert te behouden die zal verliezen en dat wie juist bereid is die te verliezen haar zal behouden.

Zo zijn mensen meer met zichzelf bezig dan met de oorspronkelijk bedoelde liefde en gerechtigheid die van mensen een *gemeenschap* maken.

En denk niet dat dit is voorbehouden aan religies, aan mensen die geloven. Ik weet wel zeker dat deze in wezen zelfde dynamiek zich ook afspeelt in de verhouding tussen politici en opiniepeilingen, dan wel verkiezingen. Niet wat goed is om te doen, niet wat een langere adem nodig heeft dan de volgende verkiezingen, maar het ‘oordeel’ van de peilingen, het ‘weegmoment’ van verkiezingen bepaalt het eigen zielenheil en dus het gedrag.

Tegen deze achtergrond klinkt die vraag aan Jezus: ‘Worden er maar weinig mensen gered?’. En ook tegen deze achtergrond klinkt Jezus’ antwoord: ‘Doe je uiterste best om door de smalle poort naar binnen te gaan, want velen lukt dat niet’.

En nú neem ik u even mee naar Jeremia, wat we daar lazen. Want daar komt in eerste instantie dat beeld van het ‘binnengaan door een poort’ vandaan. En wel op een manier die voor mijn gevoel véél dichter bij de oorspronkelijke inzet van liefde en recht voor mensen die samen willen leven komt, dan de ijver voor het individuele zielenheil.

Jeremia moet simpelweg naar de koning van Juda toegaan - met het oog op het leven in de stad Jeruzalem, waarbij steeds het woord ‘huis’ klinkt, want de mensen moeten samen een *huis*, een *gemeenschap* vormen - en dan moet Jeremia zeggen: ‘Je mag deze stad als koning binnengaan, niet om haar te onderwerpen, maar om voor haar een goede koning te zijn, eentje die het recht en de gerechtigheid handhaaft, die beroofde en beroofde mensen rédt van wie en wat hem onderdrukt, die vreemdeling, weduwe en wees niet uitbuit en die geen onschuldig bloed zal vergieten.

Als je dát van plan bent, als dát in je hart is en uit je handen komt, dan kun je door de poort van deze stad naar binnengaan. Zo niet, dan verwoest je wat een ‘huis’ zou kunnen zijn, dan verniel je de *gemeenschap*.’

In deze boodschap aan de koning klinkt ook dat hij kansloze mensen moet *redden*. En ik geloof zeker dat het véél en véél meer om *dít* ‘redden’ gaat, dan om het zélf ‘gered worden’ van wie bezorgd is om zijn of haar zielenheil, ego.

Niet dat het zwart-wit tegenover elkaar staat, alsof het *of-of* is. Het gaat om het *verbánd* dat er is. De vraag of een ánder het redt, de vraag of wij mensen het niet als *individueen* maar als *gemeenschap* sámen redden, is bepalend voor de vraag of jij, of u en ik, onze ‘ziel’, d.w.z. ons léven redden, dus: ons hárt niet verloren laten gaan aan egoïsme en onverschilligheid!

Het gaat er bij dat ‘weggemoment’, ‘het oordeel’, ook niet zozeer om of ‘ik “behouden”’ blijf, en ‘wel eeuwig mag leven’, maar of mijn leven iets bijdraagt aan het leven van de mensheid als *gemeenschap*, óók ná mijn individuele leven, aan de generaties na mij. Of die ‘het kunnen redden’. *Of* dat we een ‘verwoest huis’ achterlaten.

Dat Jezus het een ‘smalle poort’ noemt is omdat hij weet hoeveel er is waardoor wij “te breed” zijn om er doorheen te kunnen. Ons ‘dikke Ik’, al onze ‘corpulente’ belangen en verlangens, ons ‘vette’ leventje - maken ons te breed voor die poort.

We moeten ons ‘uiterste best’ doen tegen de zwaartekracht in te leven. De zwaartekracht van alles wat ons naar beneden trekt tot onder het niveau van liefde en gerechtigheid. Ónder het niveau van solidariteit, van bruggen slaan i.p.v. haat prediken, van geduld oefenen met een ander, respectvol blijven, niet vlug te oordelen en afschrijven.

Het is zwaar om in vrede te geloven, bij de beelden van moord en honger in Gaza, van het geweld in Oekraïne. Het is zwaar om een toekomst voor je te zien als de verwoesting van de natuur je aan het hart gaat. Het is zwaar om in liefde te geloven als je vertrouwen - door verlies van een geliefde - zo geschonden is. Het is zwaar om gelukkig te zijn, zín te zien, als je gezondheid enorm wordt aangetast.

En dan zegt Jezus ook nog: ‘Die deur gaat ook een keer op slot. Maak haast. Want als je te lang wacht dan ként de Liefde jou niet, dan weet de Gerechtigheid niet waar je vandaan komt.’

Ik lees dat als: we kunnen dit alles niet verwaarlozen. Niet eindeloos uitstellen. Niet voor niets horen we twee keer over het *onderwijs* dat Jezus geeft. Je moet je hart en geest onderhouden, net als je lichaam. Je moet in geestelijke conditie blijven om die zwaartekrachten te weerstaan.

‘We hébben toch in uw bijzijn gegeten en gedronken en u hébt toch in onze straten onderwijs gegeven’ werpen ze tegen. Maar ik weet niet hoe u dit hoort, maar ik hoor er weinig betrokkenheid in. ‘U hebt dat onderwijs toch gegeven’ zeggen ze - maar hebben ze het ook *genoten*?! En je kunt hier en in elke kerk aan de Tafel zitten voor Gods aangezicht, maar kwam het ook *wé*rkelijk binnen? Wil je ervan *l*eren, van het ‘onderwijs dat mensen *ré*dt’, dat de gemeenschap redt?

Maar Jezus zegt *nó*g iets: Liefde en Gerechtigheid gaan de wereld door en verzamelen uit alle windstreken verloren mensen uit hun ballingschappen, uit al hun pijn en verdriet. En brengen ze bijeen in wat heet Gods Koninkrijk. Daar zul je nog van staan te kijken, zegt Jezus, terwijl *jij* bezig was met je zielenheil, werden die mensen achteraan in de rij naar voren gehaald.

De God die Liefde is en mensen wil redden - wil dat *mensen het redden*, wácht níet! Geen pijn mag te lang duren. Geen verdriet onverzorgd woekeren. Geen geweld op straat in de nacht nog langer getolereerd.

Doe je best de poort te vinden. Doe je best elke ingang naar een menslievender wereld binnen te gaan. Doe je best elke opening naar gemeenschap, naar ontmoeting en contact aan te grijpen.

Want de God die Liefde is en recht laat ons niet los, Hij gaat *dóór*, spreekt ons aan - om ons een huis te bouwen, een gemeenschap van mensen. Vandaag, morgen en tot in eeuwigheid!

Moge het zo zijn, Amen.